

Zakończenie projektu pachnicowego w Nadleśnictwie Łopuchówko

7 października br., w odnowionym, sięgającym historią do XV-wieku drewnianym młynie wodnym - zwanym Łysym Młynem, odbyło się uroczyste podsumowanie i zakończenie realizacji projektu „Budowa sieci nauczania na rzecz środowiska oraz ochrona pachnicy dębowej na obszarze wytypowanym do sieci Natura 2000 PLH Biedrusko”, współfinansowanego ze środków Mechanizmu Finansowania Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

O rozpoczęciu projektu, którego podjęcie nie było sprawą prostą, informowaliśmy w listopadowym Przeglądzie Leśniczym z 2009 r. Na spotkaniu w Puszczykowie planowano wówczas, że za pozyskane 600 tys. euro zostanie utworzone Wirtualne Laboratorium Interaktywne-go Nauczania oparte na monitoringu środowiska, Centrum Ochrony Pachnicy Dębowej oraz ścieżka edukacyjna prezentująca rolę wody w środowisku. W przedsięwzięcie zaangażowało się 6 podmiotów: Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe, Zakład Badań Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN w Poznaniu, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu, Urząd Gminy Suchy Las, Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra” oraz Katedra Entomologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Po niespełna 2 latach, podsumowanie odbyło się już w odbudowanym od podstaw, ze wspomnianych środków finansowych, Ośrodku Edukacji Leśnej Łysy Młyn. Ośrodek Edukacji Leśnej to: Centrum Ochrony Pachnicy Dębowej, ekspozycja „Rola martwego drewna w lesie”, internetowa strona „Woda las i natura” (www.wlin.pl) oraz ścieżka edukacyjna.

Szczerze przyznam, że będąc świadkiem podpisywanych w 2009 r. porozumień, nie miałem pełnego, a w zasadzie żadnego wyobrażenia, co planują leśnicy z Łopuchówka i dopiero teraz, kiedy ogląda się dzieło, to uznanie za skuteczne zrealizowanie pomysłu jest pełne.

Zrekonstruowany z pietyzmem i ocalony od pewnego zniszczenia drewniany młyn wodny, który jest pięknym świadectwem historii rozwoju techniki i zaczyna pełnić już nie gospodarczą, ale edukacyjną rolę. Utworzono w nim i doskonale wyposażono 17 stanowisk mikroskopowych wraz z projektorem i preparatami, tworząc prawdziwe laboratorium edukacyjne. Utworzono e-learningową platformę cyfrową, na której znajdujemy ogromny i dopracowany materiał służący dla edukacji przyrodniczej na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym (licealnym), a w przyszłości może i wyższym. Właśnie w tym celu powstała strona www.wlin.pl (woda las i natura). W tym przedsięwzięciu razem uczestniczyło kilka podmiotów i dzięki tej współpracy osiągnięto cel, który nie udało by się uzyskać w inny sposób. Nadleśnictwo Łopuchówko zadbało o ustalenie zakresu materiału i merytoryczną stronę przekazywanych poprzez internet treści, które zostały przygotowane metodycznie i dostosowane do przekazu na różne poziomy nauczania przez Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli. Z kolei PCSS zajęła się stroną techniczną.

Została zbudowana ścieżka dydaktyczna, wytyczona wokół stawu, na której znajduje się 7 przystanków i 13 tablic. Wydano dwie fachowe publikacje: autorstwa dr hab. Marka Bunalskiego pt. „Zasady postępowania gospodarczego dla leśników w celu zachowania populacji pachnicy dębowej” oraz „Martwe drewno”, napisaną pod redakcją prof. dr hab. Piotra Łakomego z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Ponadto na temat projektu ukazało się kilkanaście artykułów o charakterze popularnym oraz wydano cztery tematyczne foldery.

Dzięki pachnicowemu projektowi, ze względów dydaktycznych przeszkolono ponad 80 nauczycieli, a z racji położenia obszaru naturalnego na terenie poligonu wojskowego 50 osobową grupę żołnierzy. Ponadto szkolenia odbywały się w nadleśnictwach. Dopelnieniem całości była zorganizowana w tym roku konferencja poświęcona pachnicy dębowej, która wzbudziła duże zainteresowanie, z racji poruszanej tematyki oraz doboru prelegentów.

Jak stwierdził nadleśniczy Zbigniew Szeląg - zrealizowany projekt był trudny, gdyż wymagał współpracy z wieloma firmami i obejmował kilka odrębnych obszarów zadaniowych, ale udało się, co potwierdzają np. kontrole prowadzone zarówno przez Fundusz Europejski jak i NFOŚiGW, nie stwierdzając niedociągnięć.

Szczęśliwego finału gratulował także obecny na podsumowaniu, dyrektor RDLP w Poznaniu - Piotr Grygier, który podkreślił, że gospodarka leśna, to węzeł konfliktów, stąd dużej rangi nabiera kontakt ze społeczeństwem, np. czyniony poprzez edukację, od przedszkola po seniorów.

Sprawująca merytoryczny nadzór nad zawartością i kształtem internetowej strony – Gabriela Wojciechowska z Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu powiedziała, że „Projekt przerósł nasze oczekiwania”, a zainteresowanie dzieci i młodzieży jest tak wielkie, iż trudno już teraz jest realizować napływające prośby związane z przeprowadzeniem zajęć w Ośrodku w Łysym Młynie”.

Z kolei wyróżniona przez dyrektora P. Grygiera Kordelasem Leśnika Polskiego, dyrektor Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli – Ewa Superczyńska nie kryła zaskoczenia. „Jestem dumna, szczęśliwa i wdzięczna, bo nie spodziewałam się roli, jak ważna jest współpraca”. „Atutem jest przyroda na wyciągnięcie ręki. Gratuluję pomysłu i skuteczności w realizacji” – powiedziała.

Zaskoczenia też wyróżnieniem, w postaci nadanego Kordelasa nie krył zastępca dyrektora Centrum Superkomputerowo-Sieciowego – dr Maciej Stroński. „To szalona przyjemność zostać tak uhonorowanym, bo o nas z reguły mówi się jak coś się popsuje” – powiedział. W krótkim wystąpieniu, będącym refleksją ze wspólnych działań stwierdził, że interdyscyplinarny projekt obejmujący trzy segmenty: las, edukacja i technika daje nową jakość, poprzez tworzenie wirtualnych laboratoriów, dostęp do radio-teleskopów, a wszystko to w połączeniu z dostępem do internetu. Tak więc poznawanie świata i przyrody online jest już nie tylko wyzwaniem, ale jest możliwe do zrealizowania.

Kończąc, można podsumować, że za sprawą „celebrytki pachnicy”, jak określono tego owada na konferencji kwietniowej, udało zrealizować się wiele więcej niż początkowo przypuszczano. Powstała też internetowa strona Centrum Ochrony Pachnicy (www.pachnica.pl) i udało się pozyskać do praktycznej realizacji edukacji, bardzo zaangażowaną i pełną pomysłów wykonawczynię – Karolinę Prange, która w Ośrodku Edukacji Leśnej Łysy Młyn, znajdującym się pomiędzy Radojewem a Biedruskiem, z pasją zapoznaje młodzież z bogactwem mikro- i makroświata przyrody.

Jak szczerze przyznał nadleśniczy Z. Szeląg, wśród słabych punktów projektu, kontrolerzy dopatryli się niepełnego wykorzystania funduszy, co wynikało po prostu z oszczędnego ich wydatkowania i uzyskania niższych kosztów, od zaplanowanych. Można nadmienić, że planowany koszt całego projektu wynosił 468 930 euro, a projekt zrealizowano za kwotę 324 166 euro.

Na specjalne wyróżnienie zasługuje też firma Brzechwa z Obornik Wlkp., która od fundamentów, zachowując dawne techniki łączenia drewna, zrekonstruowała w całości młyn wodny.

Podczas spotkania podsumowującego projekt, krótki wykład o pachnicy dębowej na terenie Nadleśnictwa Łopuchówko wygłosił dr hab. M. Bunalski. Jak dowiedzieliśmy się, z 1000 drzew wstępnie wytypowanych do przeanalizowania pod kątem występowania tego owada, wybrano 91, które szczegółowo zbadano, a ostatecznie odkryto 11 stanowisk pachnicy. Jego zdaniem, kolejnym krokiem dla zachowania tego gatunku jest digitalizacja danych i oznaczanie drzew pachnicowych w terenie, ochrona drzew matecznych i korytarzy ekologicznych, rozwijanie projektu, budowa serwisu internetowego, popularyzowanie roli martwego drewna.

Władysław Kusiak

ŁOPUCHÓWKO

7 października 2011 r.

Spotkanie podsumowujące projekt pachnicowy

Wyposażenie sali edukacyjnej

Dyrektor P. Grygier wyróżnił Kordelasem Leśnika Polskiego Ewę Superczyńską, dyrektorkę Ośrodka Doradztwa Nauczycieli w Poznaniu

oraz dr Andrzeja Stroińskiego z Centrum Superkomputerowo-Sieciowego w Poznaniu

Łysy Młyn, widok od zewnątrz, na odnowiony obiekt

„Zrealizowany projekt był trudny, gdyż wymagał współpracy z wieloma firmami i obejmował kilka odrębnych obszarów zadaniowych”
– mówi nadleśniczy Z. Szelaąg